

บทสรุปผู้บริหาร

เส้นทางสู่เรือนจำ การจำคุก และการกลับคืนสู่สังคม ของผู้หญิง

การสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับความจำเป็น ความท้าทาย และความสำเร็จ
ของผู้หญิงที่ต้องโทษจำคุกในฐานะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
และการกลับสู่สังคมในประเทศไทย

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย และสถาบันอาชีวศึกษาแห่งมหาวิทยาลัย
กริฟฟิธ ประเทศออสเตรเลีย

เกี่ยวกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย:

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (Thailand Institute of Justice หรือ TIJ) เป็นองค์การมหาชนที่ก่อตั้งขึ้นโดยรัฐบาล
แห่งประเทศไทยเมื่อ ปีพ.ศ. 2554 ซึ่งเมื่อ ปีพ.ศ. 2559 สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations
Office on Drugs and Crime หรือ UNODC) ได้ให้การรับรองอย่างเป็นทางการในฐานะสถาบันเครือข่ายแผนงานสหประชาชาติด้าน
การป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (PNI) TIJ สนับสนุนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยให้ความสำคัญกับประชากรกลุ่ม
เปราะบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงและเด็กที่เข้าสู่ระบบยุติธรรมทางอาญา นอกจากนี้ TIJ ยังให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพ
ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคเพื่อการพัฒนานโยบายเพื่อการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญาตามหลักฐานเชิง
ประจักษ์

จัดพิมพ์โดย:

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

อาคารจีพีเอฟ วิทยุ (อาคารบี) ชั้น 15-16

ถนนวิทยุ ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ประเทศไทย

โทร: +66 (0) 2118 9400 โทรสาร: +66 (0) 2118 9425, 26

www.tijthailand.org

สงวนลิขสิทธิ์ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย มีนาคม 2564

คำจำกัดสิทธิ์

มุมมองและความคิดเห็นที่แสดงไว้ในเอกสารฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นการสะท้อนถึงนโยบายหรือจุดยืนอย่างเป็นทางการ
ของ TIJ

สิทธิและการอนุญาต

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ รายงานฉบับนี้สามารถทำซ้ำได้เพื่อวัตถุประสงค์ที่มีใช้เพื่อการพาณิชย์
 ตราบเท่าที่มีการอ้างถึงรายงานฉบับนี้โดยสมบูรณ์

กิตติกรรมประกาศ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยขอขอบคุณกรมราชทัณฑ์ไทยสำหรับการสนับสนุน และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เรือนจำแต่ละแห่งสำหรับการเตรียมการและการให้ความช่วยเหลือโครงการวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงการอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูล และให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการอนุญาตให้สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ต้องขังหญิง สถาบันฯ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เรือนจำที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อสนับสนุนโครงการนี้ และขอขอบคุณอดีตที่ปรึกษาพิเศษของสถาบันฯ Dr. Matti Joutsen เป็นอย่างสูง สำหรับข้อเสนอแนะและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ และท้ายที่สุดนี้ TIJ และคณะผู้จัดทำขอขอบคุณผู้ต้องขังหญิงทั้ง 75 ท่านจากใจจริง สำหรับการมีส่วนร่วมและแบ่งปันเรื่องราวกับเราอย่างเปิดเผย

คณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัยและผู้จัดทำรายงานฉบับนี้ ประกอบด้วยนักวิจัยจากสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย และ School of Criminology and Criminal Justice สถาบันอาชีวศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยกริฟฟิธ เมืองบริสเบน ประเทศออสเตรเลีย ดังต่อไปนี้:

Dr. Samantha Jeffries

ผู้บรรยายอาวุโสจาก School of Criminology and Criminal Justice สถาบันอาชีวศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยกริฟฟิธ

คุณชลธิช ชื่นอุระ

ผู้อำนวยการ สำนักส่งเสริมข้อกำหนดคกรุณฑและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

คุณยศวดี ทัพยมงคลอุดม

ผู้จัดการโครงการ สำนักส่งเสริมข้อกำหนดคกรุณฑและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

ปรารภนา จาภินนาภา เรา

เจ้าหน้าที่ด้านนโยบายและงานวิจัย สำนักส่งเสริมข้อกำหนดคกรุณฑและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

สลิลา นรัตกรักษา

เจ้าหน้าที่ด้านนโยบายและงานวิจัย สำนักส่งเสริมข้อกำหนดคกรุณฑและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

พลอยพิชชา เอื้อเพื่อ

ผู้ช่วยด้านนโยบายและงานวิจัย สำนักส่งเสริมข้อกำหนดคกรุณฑและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

Michelle Fitz-Gerald

School of Criminology and Criminal Justice สถาบันอาชีวศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยกริฟฟิธ

บทสรุปผู้บริหาร

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการจำคุกประชาชนมากที่สุดในบรรดาทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีสัดส่วนของผู้ต้องขังหญิงสูงที่สุดในภูมิภาคนี้ และมีจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญมาตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2533 โดยหลักการแล้ว จำนวนผู้ต้องขังที่สูงขึ้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย นโยบายด้านยาเสพติด และแนวปฏิบัติด้านความยุติธรรมทางอาญา รัฐบาลไทยได้ใช้แนวทางการลงโทษยาเสพติดที่ผิดกฎหมายมาตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2533 ส่งผลให้ประชากรผู้ต้องขังในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยผู้ต้องขังส่วนมากเป็นผู้กระทำผิดความผิดในข้อหาขายเสพติด การลงโทษในลักษณะนี้ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงรุนแรงกว่าผู้ชาย โดยจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ต้องขังหญิงมีสัดส่วนเป็นผู้กระทำผิดความผิดในคดียาเสพติดสูงกว่าเมื่อเทียบกับประชากรผู้ต้องขังชาย

ข้อมูลเมื่อไม่นานมานี้แสดงให้เห็นว่าใน ปีพ.ศ. 2563 มีผู้หญิงจำนวนทั้งสิ้น 47,926 รายที่เข้าสู่เรือนจำไทย ในปัจจุบันนี้ผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยอยู่ในเรือนจำและกักขังสถานทั้งหมด 107 แห่ง และร้อยละ 84 ของผู้ต้องขังหญิงกำลัง “รับโทษจำคุก” ในความผิดฐานยาเสพติด เมื่อประเทศไทยมีจำนวนผู้ต้องขังหญิงมากขึ้นย่อมทำให้มีจำนวนผู้หญิงที่ต้องกลับสู่สังคมมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น ความท้าทายประการหนึ่งที่ประเทศไทยต้องเผชิญ คือ การกลับสู่สังคมอย่างประสบความสำเร็จของผู้พ้นโทษหญิงที่มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ

ข้อมูลระดับประเทศว่าด้วยการกระทำผิดซ้ำ จำแนกตามเพศแสดงให้เห็นว่า เมื่อเทียบกับผู้ต้องขังชายแล้วมีความเป็นไปได้ต่ำมากที่ผู้พ้นโทษหญิงจะกระทำผิดซ้ำ หรือหวนกลับเข้าสู่เรือนจำภายในเวลา หนึ่ง สอง หรือสามปีหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว มีเพียงร้อยละ 8.6 ของผู้ต้องขังหญิงที่ได้รับการปล่อยตัวใน ปีพ.ศ. 2561 ที่กลับเข้าสู่เรือนจำอีกครั้งภายในหนึ่งปี ร้อยละ 14.6 ภายในสองปี และร้อยละ 17.3 ภายในสามปีภายหลังการปล่อยตัว

จนถึงปัจจุบันนี้ ยังไม่มีการวัดผลการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิงในประเทศไทย งานวิจัยฉบับนี้มุ่งหวังที่จะปิดช่องว่างทางความรู้ดังกล่าว โดยการทำความเข้าใจถึงประสบการณ์ของผู้หญิงไทยในการกลับคืนสู่สังคมภายหลังการจำคุก

ระเบียบวิธีวิจัย

เป้าหมายของงานวิจัยนี้ ได้แก่ การทำความเข้าใจ ความจำเป็น ความท้าทาย และความสำเร็จของผู้หญิงในการกลับคืนสู่สังคมในประเทศไทยภายหลังการจำคุก การวิจัยดำเนินการโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย คณะวิจัยได้ศึกษาถึงประสบการณ์ของผู้หญิงในการกระทำผิด/การลงโทษทางอาญา การจำคุก และการกลับคืนสู่สังคม โดยเป็นการศึกษาจากการบอกเล่าของผู้หญิง (ทั้งจากผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ) และผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้หญิงเหล่านี้ระหว่างที่อยู่ในเรือนจำและเมื่อกลับคืนสู่สังคม (เช่น เจ้าหน้าที่เรือนจำ) งานวิจัยนี้ได้ระบุถึงปัจจัยความสำเร็จในการกลับคืนสู่สังคม และมุ่งศึกษาความจำเป็น/ข้อท้าทายต่าง ๆ ที่ผู้หญิงต้องเผชิญเมื่อกลับสู่ชุมชน

งานวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังหญิง 75 คน จากกักขังสถานและเรือนจำหญิงสามแห่ง พร้อมด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มย่อยกับเจ้าหน้าที่เรือนจำ 16 คน นอกจากนี้ ยังได้สัมภาษณ์ผู้พ้นโทษหญิงอีกห้าคน การสัมภาษณ์ได้ดำเนินการโดยแบ่งผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ออกเป็นห้ากลุ่ม (แผนภาพที่ 1)

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5
สัมภาษณ์ 25 ราย	สัมภาษณ์ 25 ราย	สัมภาษณ์ 20 ราย	สัมภาษณ์ 5 ราย	สัมภาษณ์ 5 ราย
กับผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำ ก.	กับผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำ ข.	กับผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำ ค.	กับผู้ต้องขังหญิง ที่เพิ่งจำคุกอีกครั้ง ในเรือนจำ ค.	กับผู้หญิงที่ได้รับ การปล่อยตัวแล้ว จากกลุ่มที่ 3

หัวข้อที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย ปรากฏตามแผนภาพที่ 2 ด้านล่าง:

เส้นทางการเข้าสู่เรือนจำ

- ประสบการณ์ในวัยเด็ก
- ประสบการณ์ในวัยผู้ใหญ่
- การศึกษา การจ้างงาน และสถานการณ์ทางการเงิน
- ภาวะสุขภาพและประวัติการใช้สารเสพติด
- พฤติการณ์แวดล้อมการกระทำความผิด/การรับโทษทางอาญา
- การถูกจับกุมครั้งก่อน และระยะเวลาการจำคุก

ชีวิตในเรือนจำ

- ประสบการณ์ในการจำคุก
- ความต้องการจำเป็นที่ได้รับ/ไม่ได้รับการตอบสนองในเรือนจำ
- การวางแผนเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

ความคาดหวัง/ประสบการณ์ในการกลับคืนสู่สังคม

- ประสบการณ์ในวัยเด็ก
- ประสบการณ์ในวัยผู้ใหญ่
- การศึกษา การจ้างงาน และสถานการณ์ทางการเงิน
- ภาวะสุขภาพและประวัติการใช้สารเสพติด
- พฤติการณ์แวดล้อมการกระทำความผิด/การรับโทษทางอาญา
- การถูกจับกุมครั้งก่อน และระยะเวลาการจำคุก

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

- ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางสู่เรือนจำของผู้หญิง
- ความรู้เกี่ยวกับความจำเป็นและประสบการณ์ของผู้หญิงในเรือนจำ
- ความรู้เกี่ยวกับการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิง รวมถึงประสบการณ์ ความจำเป็น ความท้าทาย และความสำเร็จ

สถิติพรรณนา

(1) ภูมิหลังของผู้หญิง

อายุเฉลี่ย

36.5 ปี

ศาสนา

ศาสนาพุทธ ร้อยละ 80

ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 15

ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 5

ระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 33

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 24

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 20

แหล่งรายได้ก่อนการจำคุก

ค้ายาเสพติด ร้อยละ 45

พนักงานร้านค้า/พนักงานขาย ร้อยละ 15

รับจ้างทั่วไป/พนักงานโรงงาน ร้อยละ 11

อื่น ๆ ร้อยละ 29

ตารางที่ 1: ประเภทความผิด

ฐานความผิด	จำนวน	%
มียาเสพติดในครอบครองเพื่อเสพ	18	24
มียาเสพติดในครอบครองเพื่อจำหน่าย	29	39
ค้ายาเสพติด	27	36
จับขังละเมิดมาจากยาเสพติด	1	1
รวม	75	100

ตารางที่ 3: ระยะเวลาการลงโทษ

ระยะเวลาการลงโทษ	จำนวน	%
6 เดือน – 1 ปี	2	3
1 – 2 ปี	17	23
2 – 5 ปี	48	64
5 – 10 ปี	7	9
10 – 15 ปี	1	1
รวม	75	100

ตารางที่ 2: ประเภทยาเสพติด

ประเภทยาเสพติด	จำนวน	%
เมกแอมเฟตามีน (ยาบ้าและยาไอซ์)	73	97
โคเคน	1	36
กัญชา	1	1
รวม	75	100

ตารางที่ 4: ระยะเวลาจำคุกคงเหลือ

ระยะเวลาคงเหลือ	จำนวน	%
<1 เดือน	8	11
1 เดือน < 2 เดือน	12	17
2 เดือน < 4 เดือน	26	37
4 เดือน < 7 เดือน	12	17
7 เดือน < 1 ปี	10	14
1 ปี < 2 ปี	2	3
รวม	70	100

อัตราการกระทำผิดซ้ำ ร้อยละ 53

(2) ลักษณะของผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย

การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ประกอบด้วยผู้เข้าร่วม 16 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในเรือนจำ ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 38) ผู้อำนวยการ (ร้อยละ 19) นักทันตวิทยา (ร้อยละ 19) หัวหน้าแดน (ร้อยละ 13) นักจิตวิทยา (ร้อยละ 6) และเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 6) โดยผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ทั้งหมดล้วนมีประสบการณ์อย่างมากเกี่ยวกับการทำงานกับกรมราชทัณฑ์ไทย และเป็นผู้รับผิดชอบดูแลความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังประเภทพิเศษ (เช่น ผู้ต้องขังหญิงที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต ผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตร ผู้ต้องขังต่างชาติ ผู้ต้องขังสูงอายุ และผู้ต้องขังพหุบุคลิกภาพ) รวมถึงทำหน้าที่วางแผนและสนับสนุนการกลับคืนสู่สังคม การแก้ไขฟื้นฟู และ/หรือ การฝึกอาชีพ

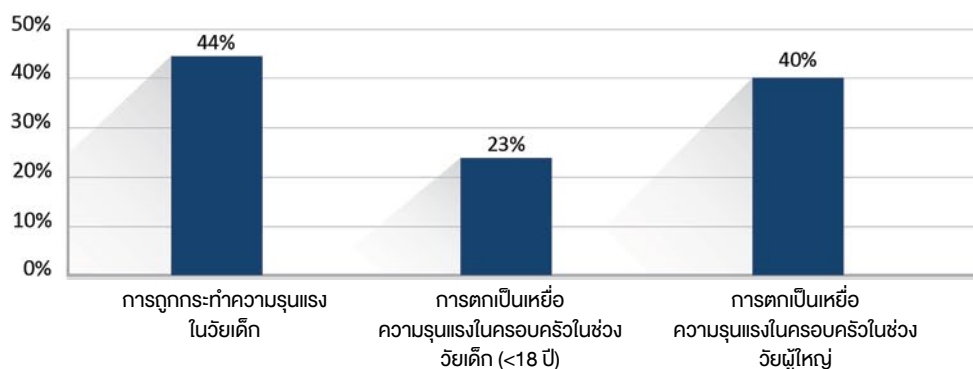
เส้นทางสู่เรือนจำ

ขั้นแรกในการทำความเข้าใจเพื่อส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิงอย่างสร้างสรรค์นั้น ต้องเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงต้องเข้าเรือนจำตั้งแต่แรก เรื่องราวชีวิตของผู้หญิงไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยที่ทำให้พวกเธอต้องก้าวสู่เส้นทางของเรือนจำเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของพวกเธอขณะอยู่ในเรือนจำ รวมถึงประสบการณ์หลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวด้วย หัวข้อดังต่อไปนี้เป็นปัจจัยหลักของเส้นทางสู่เรือนจำของผู้หญิงในประเทศไทยในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด:

(1) การตกเป็นเหยื่อความรุนแรง

งานวิจัยก่อนหน้านี้แสดงให้เห็นว่า การตกเป็นเหยื่อความรุนแรง บาดแผลทางจิตใจที่เกิดจากเหตุการณ์ดังกล่าว การใช้สารเสพติด การกระทำความผิด/การลงโทษทางอาญา และการจำคุกนั้น ล้วนสัมพันธ์กันอย่างมากระหว่างกัน สำหรับผู้หญิงแล้ว การเป็นเหยื่อความรุนแรงกับการเป็นผู้กระทำความผิดยังคงมีเส้นแบ่งที่ไม่ชัดเจนมากเท่ากรณีของผู้ชาย ในกรณีของผู้หญิง การตกเป็นเหยื่อ (ทั้งจากการทำร้ายทางกาย และทางจิตใจ) ในช่วงวัยเด็กเป็นประสบการณ์ที่ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ได้ประสบ เช่นเดียวกับการตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงในครอบครัวในช่วงชีวิตของพวกเธอ

แผนภาพที่ 3: ประสบการณ์การตกเป็นเหยื่อความรุนแรง

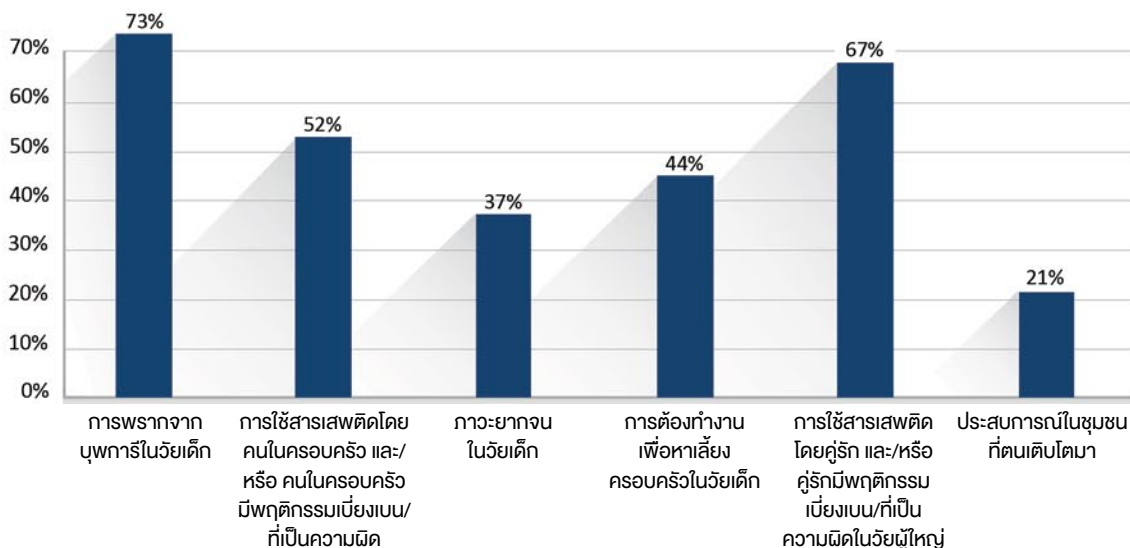
ร้อยละ 44 ของผู้หญิงที่เข้าร่วมงานวิจัยนี้เคยถูกระทำความรุนแรงในวัยเด็ก ทั้งในรูปแบบที่เป็นการถูกระทำความโดยตรงโดยผู้ดูแล และ/หรือ เคยอาศัยอยู่ในครอบครัวที่สมาชิกชายในครอบครัวใช้ความรุนแรงต่อมารดาของพวกเธอ ผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่ใช้ความรุนแรงในวัยเด็กได้แสดงความรู้สึกหวาดกลัว ไม่ปลอดภัย ไม่เป็นที่รัก ไร้อำนาจ และแปลกแยกจากเด็กคนอื่น ๆ คล้ายคลึงกับผู้หญิงที่เคยถูกระทำความรุนแรงโดยตรง การถูกระทำความรุนแรงที่เกิดขึ้นในบ้านบ่อยครั้งเป็นสาเหตุให้พวกเธอ “หนีออกจากบ้าน” หรือ “ผูกพัน” กับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และใช้ และ/หรือ ค้ายาเสพติด ดังนั้น การถูกระทำความรุนแรงในวัยเด็กจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้หญิงก้าวเข้าสู่เส้นทางของการกระทำความผิด

ผู้หญิงร้อยละ 23 รายงานว่า ตนเป็นเหยื่อของความรุนแรงในครอบครัวในช่วงที่ตนเป็นวัยรุ่น และผู้หญิงร้อยละ 40 เผยว่าตนเป็นเหยื่อของความรุนแรงในครอบครัวในวัยผู้ใหญ่ ลักษณะของความรุนแรงที่กล่าวถึง ประกอบด้วย พฤติกรรมที่เป็นการบังคับควบคุม การทำร้ายจิตใจ ความรุนแรงทางเพศ และการใช้ความรุนแรงโหดร้ายทางกายบ่อยครั้ง การใช้ความรุนแรงในครอบครัวเกี่ยวพันกับการกระทำความผิด/การลงโทษทางอาญาในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรง ได้แก่ การที่ผู้หญิงอาจถูกบังคับให้กระทำความผิดโดยผู้ที่ทำร้ายตน ไม่ว่าจะเป็นการนำไปเพราะความรัก และ/หรือ ความกลัว ในทางอ้อม การใช้ความรุนแรงในครอบครัวอาจส่งผลต่อสถานะทางการเงิน จำกัดช่องทางการเงินของผู้หญิงที่เป็นเหยื่อ ทำให้พวกเธอต้องหันมาพึ่งการกระทำความผิดเนื่องด้วยความจำเป็นทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ บาດแผลทางจิตใจที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงโดยคนรักอาจนำไปสู่การใช้สารเสพติดเพื่อเป็นกลไกการรับมือกับความบอบช้ำทางใจอีกด้วย

(2) ประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้ายอื่น ๆ

ประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้ายอื่น ๆ ได้แก่ เหตุการณ์ที่สร้างความเครียด หรือบาดแผลทางจิตใจ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการถูกกระทำความรุนแรงในวัยเด็ก และการตกเป็นเหยื่อการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

แผนภาพที่ 4: ประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้ายอื่น ๆ

จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีผู้หญิงจำนวนมากที่ใช้ชีวิตช่วงวัยเด็กในชุมชนที่ไม่สงบเรียบร้อย (เช่น ชุมชนที่มีการใช้และค้ายาเสพติด) มีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการขาดความสัมพันธ์ระหว่างบุพการีและบุตร (เนื่องจากบุพการีทอดทิ้งบุตร การจำคุก หรือถึงแก่กรรม) มีสมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพติด และ/หรือ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน/พฤติกรรมที่เป็นความผิด ยากจน ได้รับการศึกษาในระดับต่ำ และมีการใช้แรงงานเด็ก การตั้งครรภ์และการเป็นแม่ในวัยรุ่นเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไป เช่นเดียวกับการแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย และ/หรือ การมีความสัมพันธ์อันรักกับคู่รักที่ไม่ซื่อสัตย์ ใช้สารเสพติด และ/หรือ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน/เป็นความผิด (ส่วนมากเป็นการค้ายาเสพติด) ในช่วงวัยผู้ใหญ่ นอกจากการอาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงแล้ว การมีความสัมพันธ์ในลักษณะคู่รักที่ไม่ปกติยังพบเห็นได้ทั่วไปที่พบเห็นได้มากที่สุด ได้แก่ กรณีที่ผู้หญิงรายงานว่าตนคบหาอยู่กับผู้ชายที่ใช้สารเสพติด และ/หรือ ค้ายาเสพติด

(3) การเป็นคนขายทองทางเศรษฐกิจ และความรับผิดชอบในการดูแลครอบครัว

ผู้ต้องขังหญิงส่วนมากได้รับการศึกษาในระดับจำกัด ซึ่งทำให้โอกาสที่จะได้รับการจ้างงานต่ำ และทำให้พวกเขาหลายคนกลายเป็นคนขายทองทางเศรษฐกิจและสังคม ภาวะความยากจนเป็นปัจจัยหลักในเส้นทางการกระทำผิดของผู้หญิงจำนวนมาก และมักเกี่ยวข้องกับหน้าที่รับผิดชอบของผู้หญิงที่ต้องดูแลครอบครัว ผู้หญิงเกือบทุกคนที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้มีบุตร (ร้อยละ 83) และ/หรือ มีสมาชิกในครอบครัวคนอื่น (ส่วนมาก ได้แก่ บุพการี หรือปู่ย่าตายาย) ที่ต้องพึ่งพาพวกเขาทางการเงิน (ร้อยละ 36) ดังนั้น การค้ายาเสพติดจึงมักจะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ผู้หญิงเหล่านี้ต้องหาเลี้ยงและสนับสนุนการเงินให้กับครอบครัวของตน ผู้หญิงรายอื่น ๆ รายงานว่า พวกเขาใช้ยาเสพติดเพื่อให้ “รู้สึกกระปรี้กระเปร่า” และทำให้สามารถทำงานได้นานขึ้น

(4) มิตรภาพที่เบี่ยงเบน และพฤติกรรมเบี่ยงเบนในวัยเด็ก

กว่าครึ่งของผู้หญิงที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้รายงานว่า ในช่วงวัยเด็กนั้นพวกเขาคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และผู้หญิงกว่าร้อยละ 60 รายงานว่าตนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน/พฤติกรรมที่เป็นความผิด ไม่ว่าจะเป็นการดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ไม่เข้าเรียนไปส่งสรรค์ ใช้และขายยาเสพติด การคบหาเพื่อนในวัยเด็กเหล่านี้เป็นสาเหตุหลักที่พวกเขาเริ่มมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน/พฤติกรรมที่เป็นความผิด ซึ่งรวมถึงการกระทำความผิดฐานยาเสพติด (ใช้และจำหน่าย) สำหรับผู้หญิงบางคน การถูกทำร้าย/การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงในวัยเด็ก และประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้าย เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้พวกเขาคบค้ากับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และทำให้พวกเขามีพฤติกรรมที่สร้างปัญหาในช่วงวัยรุ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้หญิงบางรายถูกกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะต่อต้านสังคมพรากจากครอบครัวที่อบอุ่นในช่วงวัยเด็ก โดยทำให้พวกเขามีพฤติกรรมเบี่ยงเบน/กระทำความผิด ผนวกกับความตื่นตัวที่ได้สังสรรค์ ดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งนำไปสู่การใช้สารเสพติดในที่สุด และสุดท้าย ผู้หญิงบางคนได้เริ่มใช้เมกแอมเฟตามีนจากกลุ่มเพื่อนผู้หญิงในช่วงวัยรุ่นเพื่อเป็นยาลดน้ำหนัก

ในวัยผู้ใหญ่ ผู้หญิงทุกคนเผยว่าตนมีผู้ร่วมกระทำความผิดฐานยาเสพติด และกว่าร้อยละ 62 กล่าวว่าความสัมพันธ์ลักษณะเช่นนี้เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการเข้าสู่เรือนจำของพวกเขา

(5) ภาวะตั้งเครียดทางจิตใจ การใช้สารเสพติด และการขอความช่วยเหลือ

การตกเป็นเหยื่อความรุนแรง ประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้าย (ในช่วงวัยเด็ก และ/หรือ วัยผู้ใหญ่) ความตั้งเครียดทางจิตใจ ปัญหาสุขภาพจิต การใช้สารเสพติด และการกระทำความผิดล้วนมีความเกี่ยวข้องกันทั้งสิ้น การมีประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้าย (รวมถึงการตกเป็นเหยื่อความรุนแรง) ย่อมส่งผลกระทบบนทางลบแก่สภาพจิตใจ และอาจนำไปสู่ปัญหาด้านสุขภาพจิต ผู้หญิงอาจใช้ยาเสพติด และ/หรือ แอลกอฮอล์ในการเยียวยาตนเองเพื่อกลบความรู้สึกเจ็บปวดทางจิตใจ ดังที่ได้แสดงไว้ข้างต้น ประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้ายเป็นสิ่งที่ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ต่างเคยประสบมาทั้งสิ้น และทุกคนต่างกล่าวถึงความเกี่ยวพันระหว่างประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้ายกับการใช้สารเสพติด

ดังนี้ ผู้หญิงที่เข้าร่วมการวิจัยนี้หลายคนเคยค้ายาเสพติด (ซึ่งเป็นความผิดที่ร้ายแรงภายใต้กฎหมายไทย) เพื่อตอบสนองต่อการติดสารเสพติดของตน ผู้หญิงเกือบร้อยละ 85 ระบุว่า ณ ช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต ตนใช้สารเสพติดอย่างรุนแรง ถึงขั้น “เสพยา” หรือมีการใช้ยาเสพติด และ/หรือ ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ อาทิ “เป็นปกติ” หรือ “เกือบทุกวัน” “ทุกวัน” ผู้หญิงทุกคนที่รายงานว่าตนต้องใช้ยาเสพติดระบุว่าเคยใช้เมกแอมเฟตามีน (ยาบ้า และ/หรือ ยาไอซ์) และมีผู้หญิงจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ 16) ระบุว่าตนมีปัญหาด้านการดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อพิจารณาถึงความเกี่ยวพันระหว่างการติดสารเสพติดและการกระทำความผิดทางอาญา ประกอบกับจำนวนผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้ที่ระบุว่าตนติดยาเสพติดอย่างรุนแรงแล้วนั้น ปัจจัยที่บ่งชี้ถึงผลกระทบหนึ่งคือ มีผู้หญิงเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่ขอรับหรือได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการติดสารเสพติดก่อนต้องโทษจำคุก จากผู้หญิงทั้งหมดที่เข้าร่วมการสัมภาษณ์ มีเพียงสี่คนเท่านั้นที่เคยเข้าร่วมโครงการ

บำบัดการใช้สารเสพติดก่อนการจำคุก และทั้งสี่คนไม่ได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวด้วยความตั้งใจของตนเอง แต่เป็นกรณีที่พวกเขาเป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษจำคุกในสถานบำบัดของรัฐ เมื่อสอบถามถึงการเข้าร่วมโครงการบำบัดสารเสพติดภาคบังคับเหล่านี้ ผู้เข้าร่วมสองรายระบุว่า โครงการดังกล่าวไม่ได้สร้างความแตกต่างแต่ประการใด และพวกเขากลับไปใช้สารเสพติดเช่นเดิมเมื่อได้รับการปล่อยตัว

ชีวิตในเรือนจำ

การเป็นคนชายขอบทางเศรษฐกิจ การรับหน้าที่ดูแลครอบครัว การตกเป็นเหยื่อความรุนแรง บาดแผลทางจิตใจ การติดยาเสพติด ชุมชนที่ปราศจากความสงบเรียบร้อย และความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์อันซับซ้อน และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนล้วนเป็นตัวอย่างที่สำคัญในเส้นทางสู่เรือนจำของผู้หญิง ดังนั้น ควรมีการใช้แนวปฏิบัติและโครงการที่ตอบสนองต่อเพศภาวะ/คำนึงถึงบาดแผลทางจิตใจ ในระหว่างการจำคุกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเยียวยาของผู้หญิง และเพื่อช่วยพวกเขาในการกลับคืนสู่สังคม ซึ่งมาตรการเหล่านี้ควรรวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อม/ประสบการณ์ในเรือนจำที่ดีต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ แทนที่จะเป็นการสร้างความเสียหาย ควบคู่ไปกับโครงการและกลไกการสนับสนุนเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของผู้หญิง และเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการบำบัดฟื้นฟู ดังนั้น โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการเชื่อมโยงกับบริการสนับสนุนหลังการปล่อยตัว (เช่น การให้การดูแลต่อเนื่อง) จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

(1) สภาพแวดล้อมในเรือนจำ และประสบการณ์โดยรวม

ระหว่างการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย ทั้งผู้หญิงและเจ้าหน้าที่เรือนจำต่างเน้นย้ำว่า สภาพแวดล้อมในเรือนจำสามารถส่งผลกระทบต่อทั้งในแง่บวกและแง่ลบต่อผู้ต้องขังอย่างไร้ที่ติ สำหรับผลกระทบในเชิงบวก คำบอกเล่าจากผู้หญิงสามารถสรุปได้เป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้:

1. เรือนจำทำให้ชีวิตดีขึ้น – ผู้หญิงบางรายบรรยายว่าการจำคุกทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตของพวกเขาคือหลาย เนื่องจาก การจำคุกทำให้พวกเขาต้องงดการเสพยาเสพติดหรือดื่มแอลกอฮอล์ และดึงพวกเขาออกจากปัญหาและความยากลำบากต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญภายนอกเรือนจำ ผู้หญิงสองรายกล่าวว่า การจำคุกทำให้พวกเขาได้หลุดพ้นจากความสัมพันธ์อันที่ชั่วร้ายที่ไม่ปกติและมีการใช้ความรุนแรง เรือนจำทำให้พวกเขาหลุดพ้นจากความโดดเดี่ยวและความซ้ำซากของชีวิตนอกเรือนจำ รวมถึงหลุดพ้นจากความยากจนด้วย
2. เรือนจำเป็นเครื่องมือในการจัดลำดับความสำคัญ – ผู้หญิงอธิบายว่า การจำคุกทำให้พวกเขาได้ประเมินคุณค่าของครอบครัวอีกครั้ง ทำให้พวกเขาได้จัดลำดับความสำคัญของครอบครัวอยู่เหนือความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและคู่รักที่สร้างปัญหา
3. เรือนจำเป็นเครื่องมือในการสะท้อนความคิด การเติบโต และการเพิ่มพลังให้กับตนเอง – ผู้หญิงกล่าวว่าเรือนจำเป็นพื้นที่ที่ทำให้พวกเขาได้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับตัวตน และชีวิตของพวกเขาก่อน ทำให้พวกเขารู้สึกแข็งแรง/มีพลังมากขึ้น และทำให้พวกเขาได้ฝึกความอดทน ความมีระเบียบวินัยในตนเอง และการเก็บหอมรอมริบ ผู้หญิงรายอื่นได้อธิบายว่า เรือนจำทำให้พวกเขาแข็งแรงขึ้น และสามารถระบอบความใจร้อนและอารมณ์ของพวกเขาก็ดีขึ้น
4. เรือนจำเป็นแหล่งสนับสนุนและผลักดัน – สำหรับผู้หญิงบางราย คุณลักษณะด้านบวกที่เด่นชัดที่สุดของชีวิตในเรือนจำ ได้แก่ เรือนจำเป็นแรงผลักดันของพวกเขาก่อน แรงผลักดันเหล่านี้เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ด้านบวกกับเจ้าหน้าที่ในเรือนจำและเพื่อนผู้ต้องขังร่วมเรือนจำ ผู้หญิงกล่าวถึงลักษณะของความสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ระหว่างตัวเธอและเพื่อนผู้ต้องขังอื่น ๆ นอกจากนี้ ผู้หญิงยังกล่าวว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำมีความ “เป็นมิตร” “นิสัยดี” “จิตใจดี” “ช่วยเหลือ” และ “เข้าถึงง่าย” และ “ให้ความช่วยเหลือ” คำบอกเล่าต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงระดับความเห็นอกเห็นใจที่บุคลากรในเรือนจำมีต่อความต้องการจำเป็นของผู้หญิง และแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในแนวปฏิบัติที่ตอบสนองต่อเพศภาวะและการดูแลคำนึงถึงบาดแผลทางจิตใจ
5. เรือนจำเป็นแหล่งการเรียนรู้และความรู้ –ท้ายที่สุด ผู้หญิงส่วนมากได้เน้นย้ำถึงการได้เพิ่มพูนความรู้ว่าเป็นหนึ่งในประสบการณ์ด้านบวกที่ได้รับจากในเรือนจำ

ส่วนประสบการณ์ด้านลบที่มีการกล่าวถึง ได้แก่ ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ และปัญหาการเข้าถึงข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นต่าง ๆ การที่ไม่สามารถจัดหาสิ่งของเหล่านี้เพิ่มเติม และความกังวลในการต้องแยกจากครอบครัวและบุคคลอื่นเป็นที่รักของตน

1. เรือนจำแออัดและการเข้าถึงข้าวของเครื่องใช้พื้นฐานที่จำเป็น – ความยากลำบากที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ซึ่งทำให้เกิด “ความตึงเครียด” ทำให้ผู้หญิงต้อง “รีบร้อน” ก่อให้เกิดความ “ไม่สะดวก” และเหมือนตนเอง “แออัด” อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ ผู้หญิงได้กล่าวถึงความกังวลที่ไม่สามารถเข้าถึงข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นได้ ไม่ว่าจะเป็นน้ำดื่ม อาหารที่มีประโยชน์ และฟูกรองนอน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้ต้องขังล้นเรือนจำเช่นกัน
2. การไม่สามารถเข้าถึงข้าวของเครื่องใช้เพิ่มเติม – แม้ว่าการเข้าถึงข้าวของเครื่องใช้พื้นฐานอาจมีอุปสรรคอยู่บ้าง และในบางครั้งอาจไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม แต่ผู้หญิงในเรือนจำไม่เคยขาดแคลนอาหาร น้ำ หรือเครื่องนอน แต่กระนั้น ความเป็นอยู่ในเรือนจำอาจจะดีขึ้นอย่างมากสำหรับผู้หญิงที่ทำงานและได้รับค่าจ้าง และ/หรือ มีครอบครัวที่สามารถฝากเงินเข้าบัญชีของเรือนจำ และ/หรือ จัดหาของเครื่องใช้อื่น ๆ ให้พวกเขาได้ ผู้ต้องขังหญิงสามารถซื้อข้าวของเพิ่มเติมได้จากร้านค้าของเรือนจำ หากพวกเขามีเงิน (เช่น อาหาร เครื่องดื่ม และเครื่องอาบน้ำต่าง ๆ) อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงข้าวของเครื่องใช้เพิ่มเติมเหล่านี้ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยด้วยกัน ประการแรก การทำงานในระบบเรือนจำไม่สามารถรองรับผู้ต้องขังทั้งหมดได้ ประการที่สอง ความกดดันด้านการเงินของครอบครัว ซึ่งมักจะทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อบุคคลหลักที่ทำมาหาเลี้ยงครอบครัวถูกจำคุก ซึ่งหมายความว่าครอบครัวอาจไม่สามารถให้การสนับสนุนได้เสมอไป ดังนั้น สำหรับผู้หญิงบางราย พวกเขายังคงเป็นคนขายของทางเศรษฐกิจแม้ว่าจะอยู่ในเรือนจำ
3. การแยกจากครอบครัวและบุคคลอื่นเป็นที่รัก – สำหรับผู้หญิงหลายราย ความยากลำบากมากที่สุดของการจำคุก คือการต้องแยกจากครอบครัว นอกจากความเห็นต่างที่ทำให้ผู้หญิงตึงเครียดทางจิตใจแล้ว พวกเขายังเป็นทุกข์จากความกังวลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของครอบครัวด้วย ดังนั้น สาเหตุหลักของความทุกข์ใจของผู้หญิงคือ ความกังวลเรื่องการรับมือกับปัญหาทางการเงินของครอบครัว และการดูแลบุตรหลาน นอกจากนี้ ผู้หญิงบางรายกังวลใจเกี่ยวกับสุขภาพของบุคคลอื่นเป็นที่รัก

(2) การรักษาการติดต่อกับบุคคลอื่นเป็นที่รัก

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น การต้องแยกจากครอบครัวเนื่องจากการจำคุกทำให้ผู้หญิงเกิดความตึงเครียด ยิ่งไปกว่านั้น ผู้วิจัยทราบด้วยว่า การเชื่อมโยงกับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครอบครัวนั้นสามารถช่วยให้การกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิงประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น ระบบเรือนจำที่สนับสนุนการรักษาสายสัมพันธ์ในครอบครัวจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ต้องขังหญิงทั้งในระหว่างและภายหลังจากการจำคุก ท่ามกลางปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำและข้อจำกัดด้านทรัพยากร เรือนจำแต่ละแห่งที่คณะวิจัยเข้าศึกษานั้นได้พยายามทุกวิถีทางในการให้การสนับสนุนการติดต่อสื่อสารกับครอบครัว เพื่อนฝูง และคู่รัก ไม่ว่าจะเป็นโดยการเข้าเยี่ยม (ทั้งการเข้าเยี่ยมแบบเปิดและแบบปิด) การสื่อสารทางจดหมาย และการโทรผ่านวิดีโอโดยแอปพลิเคชัน LINE กล่าวโดยสรุป การเข้าเยี่ยมแบบทั่วไป/แบบปิดเป็นวิธีการที่แพร่หลายที่สุดที่ผู้ต้องขังหญิงสามารถติดต่อสื่อสารกับครอบครัวได้ รองลงมาคือ การติดต่อทางจดหมาย อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงจำนวนไม่น้อยใช้วิธีการเข้าเยี่ยมแบบเปิด และมีเรือนจำเพียงแห่งเดียวที่กล่าวถึงการโทรผ่านวิดีโอโดยแอปพลิเคชัน LINE ผู้หญิงทั้งหมดกล่าวว่า การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นเป็นที่รักทำให้พวกเขามีความหวัง มีความสุข และมีกำลังใจ

ผู้หญิงอธิบายว่า เรือนจำที่ตนอาศัยอยู่นั้นอนุญาตการเข้าเยี่ยมแบบทั่วไปหรือแบบปิด โดยมีการกำหนดวันไว้โดยเฉพาะในแต่ละสัปดาห์ และมักจะให้เวลาในการเข้าเยี่ยมตั้งแต่ 5 ถึง 20 นาทีต่อครั้ง ในวันที่มีผู้มาเยี่ยมจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงสุดสัปดาห์ เวลาในการเข้าเยี่ยมแต่ละครั้งจะลดลงเนื่องจากมีจำนวนผู้เข้าเยี่ยมสูง ซึ่งสืบเนื่องมาจากภาวะผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ในการเข้าเยี่ยมจะมีฉากกั้นระหว่างผู้ต้องขังหญิงและผู้ที่มาเยี่ยม และสามารถพูดคุยกันได้ผ่านโทรศัพท์ เมื่อถามถึงความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าเยี่ยมแบบทั่วไป ผู้หญิงส่วนมากระบุว่าตนพึงพอใจกับสภาพแวดล้อม ในขณะที่ผู้หญิงบางส่วนกล่าวว่า “เสียงดัง” เกินไป ผู้หญิงบางรายพึงพอใจกับระยะเวลาที่ได้รับการจัดสรร ในขณะที่บางส่วนรู้สึกว่าเวลาไม่เพียงพอ

การเข้าเยี่ยมแบบเปิดเพิ่มจำนวนจากไม่กี่ครั้งต่อปี เป็นทุก ๆ สองถึงสามเดือน และมักจะนานกว่าการเข้าเยี่ยมแบบทั่วไป โดยผู้หญิงรายงานว่าการเข้าเยี่ยมแต่ละครั้งมีเวลาถึง 25 นาที ไปจนถึงครึ่งวัน ข้อดีที่สุดของการเข้าเยี่ยมแบบเปิดคือ การเยี่ยมโดยไม่มีฉากกั้น ทำให้ผู้หญิงสามารถจับต้องสัมผัสเนื้อตัวของบุคคลอื่นเป็นที่รักได้ ไม่มีผู้หญิงรายใดคัดค้านสภาพแวดล้อมหรือระยะเวลาที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการเข้าเยี่ยมแบบเปิด แต่กระนั้น การต้องบอกเล่าสมาชิกในครอบครัวบ่อยครั้งก็เป็นเรื่องยาก อย่างไรก็ตาม ใช้ว่าผู้ต้องขังหญิงทุกรายจะได้รับสิทธิเข้าเยี่ยมแบบเปิด ผู้หญิงหลายรายอธิบายว่า ผู้ต้องขังหญิงที่ถูกจัดว่าเป็น “ชั้นต่ำกว่า” หรือผู้ที่ต้องโทษจำคุกระยะสั้น และ/หรือ ต้องโทษมากกว่าหนึ่งฐานความผิดจะไม่ได้รับสิทธิเข้าเยี่ยมแบบเปิด

นอกจากนี้ การติดต่อสื่อสารยังทำได้โดยการรับและส่งจดหมาย อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงอธิบายว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำจะอ่านจดหมายขาเข้าและขาออกทั้งหมดเพื่อตรวจสอบว่าจดหมายมีเนื้อหาที่เหมาะสม ผู้หญิงไม่ได้มีหน้าที่ต่อการตรวจสอบดังกล่าว และอธิบายเพิ่มเติมว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำจะอ่านจดหมายอย่างรวดเร็วและส่งจดหมายออก แม้ว่าไม่ได้มีการจำกัดจำนวนจดหมายที่ผู้ต้องขังจะได้รับ แต่มีการจำกัดจำนวนและความยาวของจดหมายที่ผู้ต้องขังสามารถเขียนและส่งได้ ซึ่งข้อจำกัดดังกล่าวสืบเนื่องมาจากผู้ต้องขังล้นเรือนจำ และสิทธิในการเขียนจดหมายก็มีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามประเภทของผู้ต้องขัง เช่นเดียวกับสิทธิที่จะได้รับการเข้าเยี่ยมแบบเปิด และการเขียนจดหมายอาจไม่ใช่ทางเลือกสำหรับผู้ต้องขังทุกราย เนื่องจากบางรายก็ไม่สามารถจำที่อยู่ได้ และ/หรือ สมาชิกในครอบครัวของพวกเขาไม่สามารถอ่านออกเขียนได้

การโทรผ่านวิดีโอ LINE มีให้บริการในทุกเรือนจำ แต่การใช้งานระบบดังกล่าวกลับไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวเป็นทางเลือกเพิ่มเติมสำหรับผู้ต้องขังหญิงในการติดต่อสื่อสารกับโลกภายนอก การเข้าเยี่ยมโดยครอบครัวและบุคคลอื่นเป็นที่รักอาจมีอุปสรรคสำหรับผู้อาศัยอยู่ในบริเวณห่างไกลจากเรือนจำ อย่างไรก็ตาม สิทธิในการติดต่อสื่อสารด้วยการโทรผ่านวิดีโอเน้นขึ้นอยู่กับประเภทของผู้ต้องขังเช่นกัน

(3) การขาดการติดต่อจากบุคคลอื่นเป็นที่รัก

แม้ว่าเรือนจำอนุญาตให้สามารถเข้าเยี่ยม เขียนจดหมาย และโทรผ่านวิดีโอได้ แต่ผู้หญิงร้อยละ 67 ยังคงกล่าวว่าตนขาดการติดต่อกับบุคคลอื่นเป็นที่รัก บุตร บุพการี คู่รัก และ/หรือ สมาชิกในครอบครัวอื่น ๆ ที่เป็นบุคคลสำคัญของพวกเขามักจะแทบไม่ได้ติดต่อกันเลย หรืออาจจะหมั่นติดต่อในช่วงแรก ๆ ก่อนที่จะหยุดการติดต่อไป หรืออาจห่างเหินไปโดยสิ้นเชิง ผู้หญิงบางรายอธิบายว่า บุคคลอื่นเป็นที่รักของพวกเขาอาจไม่สามารถเข้าเยี่ยมได้ เนื่องจากระยะทางที่ห่างไกล และ/หรือ ข้อจำกัดทางการเงิน และ/หรือ อายุ ผู้หญิงบางรายกล่าวว่า ลูก ๆ ของพวกเขาไม่ได้มาเยี่ยมเนื่องจากผู้ดูแลหรือตัวผู้หญิงเองไม่ต้องการให้ลูกมาเยี่ยม

1. ผู้หญิงไม่ได้แจ้งให้บุคคลอื่นเป็นที่รักทราบว่าตนถูกจำคุก – ผู้หญิงบางรายเล่าว่าตนขาดการติดต่อกับครอบครัว คู่สมรส และเพื่อนฝูง เนื่องจากตนไม่เคยแจ้งให้ใครทราบเกี่ยวกับการจำคุกของตน ซึ่งเหตุผลของการไม่แจ้งให้ทราบนี้ขึ้นอยู่กับสามประการด้วยกัน ประการแรก คือ ผู้หญิงกับบุคคลเหล่านั้นขาดความผูกพันกันอยู่แล้ว ประการที่สอง คือ ผู้หญิงไม่ต้องการให้ครอบครัวของตนต้องเครียดหรือกังวล และประการที่สาม คือความรู้สึกผิดและละอายทำให้ผู้หญิงไม่ยอมติดต่อกับครอบครัว
2. การไม่สามารถเข้าเยี่ยมได้ – ผู้หญิงบางรายอยู่ในเรือนจำที่ห่างไกลจากครอบครัวอย่างมาก ซึ่งระยะทางที่ห่างไกลนี้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าเยี่ยม และการเข้าเยี่ยมอาจเป็นไปได้เลยในบางกรณี การเดินทางระยะไกลย่อมมีค่าใช้จ่าย และผู้หญิงหลายรายกล่าวว่า ครอบครัวของตนไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อมาเยี่ยมได้
3. ความกังวลเกี่ยวกับเด็กในเรือนจำ – ความกังวลเกี่ยวกับการพาเด็กมาเยี่ยมเรือนจำอาจจะมาจากผู้ดูแลเด็กที่อยู่ภายนอกเรือนจำ หรือมาจากตัวพวกเขาเอง หรือจากลูก ๆ ของเธอ
4. “อยู่ดี ๆ ก็หายไป” – สุดท้าย สำหรับผู้หญิงบางราย บุคคลอื่นเป็นที่รักของพวกเขาเพียงแค່หายตัวไป การทอดทิ้งของครอบครัว หรือคู่สมรสทำให้ผู้หญิงรู้สึกสับสน รู้สึกไร้ค่า และโดดเดี่ยว

(4) การสนับสนุนและโครงการบำบัดฟื้นฟู

ราชทัณฑ์ควรเตรียมความพร้อมให้กับผู้หญิงในการกลับคืนสู่สังคมตั้งแต่เมื่อเริ่มรับโทษจำคุก และทางที่ดีการสนับสนุนและการจัดทำโครงการควรมุ่งเน้นการแก้ไขและรับมือกับปัจจัยที่นำผู้หญิงเข้าสู่เรือนจำ จากการศึกษาเส้นทางสู่เรือนจำของผู้หญิงจะเห็นว่า โครงการ/การสนับสนุนที่มุ่งแก้ไขปัญหาด้านการใช้สารเสพติด การถูกทำร้ายและใช้ความรุนแรง ปัญหาด้านสุขภาพจิต การเย้ยหยันบาดแผลทางจิตใจ และการแก้ปัญหาการเป็นคนชายขอบด้านเศรษฐกิจผ่านการให้การศึกษา การฝึกฝนอาชีพ และโอกาสในการทำงานที่มีคุณค่า จะเป็นหนทางที่มีประโยชน์ในการตอบสนองกับความต้องการจำเป็นของผู้หญิง การวางแผนและการจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การติดต่อกับหน่วยบริการให้การสนับสนุนภายหลังการปล่อยตัว รวมถึงการดูแลต่อเนื่องหลังจากการปล่อยตัวก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

ผู้หญิงทุกคนได้มีส่วนร่วมในโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และส่วนมากได้เข้าร่วมการฝึกฝนอาชีพ/การศึกษา และ/หรือ การจ้างงาน การมีส่วนร่วมในโครงการบำบัดการใช้สารเสพติดแตกต่างกันไปในแต่ละเรือนจำ อย่างไรก็ตาม การให้การสนับสนุนและจัดทำโครงการสำหรับผู้ที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง การฟื้นฟูสุขภาพจิต และเย้ยหยันบาดแผลทางจิตใจยังคงมีอยู่อย่างจำกัด และมักเกิดขึ้นในบริบทของการบำบัดการใช้สารเสพติดมากกว่า นอกจากนี้ โครงการทางศาสนา กีฬา การออกกำลังกาย การฝึกฝนอาชีพ/การศึกษา และการจ้างงานเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมสภาพจิตใจของผู้หญิงด้วย

1. การวางแผนการกลับคืนสู่สังคม โครงการต่าง ๆ และการดูแลต่อเนื่อง

ระหว่างการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย เจ้าหน้าที่เรือนจำอธิบายว่าการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจะดำเนินการตั้งแต่ที่ผู้หญิงเริ่มจำคุก โดยผู้ต้องขังแต่ละรายจะมีแผนการจำคุกเฉพาะบุคคล ซึ่งแผนการจำคุกเหล่านี้ครอบคลุมถึงคำสั่งเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟู การจัดทำโครงการ และการให้การสนับสนุนด้วย อย่างไรก็ตาม ภาวะผู้ต้องขังล้นเรือนจำและผลสืบเนื่องที่มีอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังไม่เพียงพอ นั้นทำให้เกิดความท้าทายในการสนับสนุนให้ผู้หญิงปฏิบัติตามแผนการจำคุกดังกล่าว เรือนจำทุกแห่งมีโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้หญิง ซึ่งโครงการเหล่านี้จะเริ่มดำเนินการล่วงหน้าตั้งแต่หนึ่งปีไปจนถึงสองถึงสามเดือนก่อนการปล่อยตัว และเป็นโครงการภาคบังคับที่จะดำเนินไปตั้งแต่สามวันไปจนถึงหลายเดือนขึ้นอยู่กับเรือนจำแต่ละแห่ง โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมตัวผู้ต้องขังทั้งทางกาย ทางจิตใจ และทางสติปัญญาเพื่อกลับคืนสู่ชุมชน และยังเป็นการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลต่อเนื่องหลังการปล่อยตัว รายละเอียดของโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแตกต่างกันไปในแต่ละเรือนจำ แต่จากการบอกเล่าของผู้หญิงสามารถสรุปได้ว่าโครงการดังกล่าวมักจะประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้:

- การสนับสนุน/เพิ่มพลังด้านสุขภาพจิต
- การพัฒนา/ฝึกฝนทักษะการใช้ชีวิต
- การฝึกอาชีพ
- การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย รวมถึงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
- ศาสนาและคุณธรรม
- การเชื่อมสายสัมพันธ์กับครอบครัว
- การเชื่อมโยงผู้หญิงเข้ากับบริการช่วยเหลือสนับสนุนภายหลังการปล่อยตัว

นอกจากนี้ โดยหลักการแล้วผู้ต้องขังทุกคนสามารถเข้าถึงการวางแผนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยได้ โดยการประชุมตัวต่อตัวกับเจ้าหน้าที่เรือนจำ ศูนย์แคร์ (ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หรือ Centre for Assistance to Reintegration and Employment (CARE)) ที่มีให้บริการในทุก ๆ เรือนจำ เพื่อช่วยเหลือผู้หญิงในการวางแผนก่อนปล่อยตัว เจ้าหน้าที่เรือนจำจะสัมภาษณ์ผู้ต้องขังเพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นของผู้ต้องขัง และวางแผนเพื่อการกลับคืนสู่สังคม ในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่เรือนจำจะประสานงานเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในชุมชน การจ้างงาน และบริการช่วยเหลือสนับสนุนต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่เรือนจำยังสามารถติดต่อกับผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ของพวกเขาส่ง และเมื่อผู้หญิงกลับสู่ชุมชนแล้ว พวกเขายังสามารถติดต่อกับศูนย์แคร์เพื่อขอคำแนะนำช่วยเหลือได้ โดยรวมแล้วผู้หญิงจากเรือนจำและทัณฑสถานทั้งสามแห่งมีมุมมองเชิงบวกเกี่ยวกับโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย พวกเขากล่าวว่าโครงการเหล่านี้ช่วยสอนให้พวกเขาวางแผนสำหรับการปล่อยตัวของตน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีโครงการดังกล่าวสำหรับผู้ต้องจำ รวมถึงการวางแผนก่อนการปล่อยตัวสำหรับผู้ต้องจำแต่ละราย และการให้การสนับสนุนภายหลังการปล่อยตัว แต่ผู้หญิงยังคงแสดงความกังวลเกี่ยวกับการขาดการเตรียมพร้อม และการให้ความช่วยเหลือในระดับชุมชนภายหลังการปล่อยตัว ในทางทฤษฎีแล้ว ผู้หญิงสามารถเข้าพบกับเจ้าหน้าที่เรือนจำแบบตัวต่อตัวได้เพื่อวางแผนกลับคืนสู่สังคม แต่ยังมีผู้หญิงจำนวนไม่น้อยที่ไม่ทราบว่ามีบริการ/การช่วยเหลือในลักษณะนี้อยู่ ปัญหาการขาดความเชื่อมโยงระหว่างการมีอยู่ของบริการ ความตระหนักถึงโครงการ และการให้บริการวางแผนก่อนปล่อยตัวและการดูแลต่อเนื่องภายหลังปล่อยตัวอาจเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สืบเนื่องมาจากปัญหาผู้ต้องจำล้นเรือนจำ อัตราส่วนผู้ต้องจำต่อเจ้าหน้าที่เรือนจำที่สูงเป็นอุปสรรคต่อการจัดการส่งต่อข้อมูล นอกจากนี้ การวางแผนก่อนการจำคุกและการสนับสนุนภายหลังการปล่อยตัวเป็นรายบุคคลแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยภายใต้สภาวะการดำเนินงานดังกล่าว

2. การฝึกอาชีพ/การศึกษา การสนับสนุน และ/หรือ การจ้างงาน

เมื่อคำนึงถึงความเกี่ยวพันกันระหว่างความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้หญิง กับการกระทำผิด จะเห็นได้ว่าการให้การศึกษา การฝึกอบรม และโอกาสในการทำงานภายในเรือนจำนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อที่จะเพิ่มโอกาสให้ผู้หญิงเข้าถึงการจ้างงานที่ดี ซึ่งได้คำตอบแทนเพียงพอกภายหลังการปล่อยตัว เรือนจำทุกแห่งได้จัดให้มีการฝึกอบรมด้านการศึกษา/การฝึกฝนอาชีพ และการเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน ซึ่งประกอบด้วย:

โครงการด้านการศึกษา:

- ทักษะการอ่านและเขียนขั้นพื้นฐาน
- ประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ประกาศนียบัตรอาชีวศึกษา

การฝึกฝนอาชีพ รวมถึงการทำงานภายในเรือนจำ:

- ช่างเสริมสวย
- การนวด
- นักชงกาแฟ
- ศิลปะและหัตถกรรม
- การทำอาหาร
- เทคโนโลยีสารสนเทศ
- การบริหารธุรกิจ
- การปลูกมะเขือเทศ
- พนักงานรับโทรศัพท์
- การทำเครื่องประดับ
- การผลิตยาง
- การผลิตบรรจุภัณฑ์
- การปักถุงกระดาษ
- การผลิตโต๊ะโหลยานยนต์

อย่างไรก็ดี การฝึกอาชีพกับการทำงานในระบบเรือนจำนั้นสามารถแยกออกจากกันได้ยาก เพราะการทำงานในระบบเรือนจำนั้น ผู้หญิงสามารถเรียนรู้ทักษะที่เพิ่มโอกาสในการจ้างงานได้ ทั้งนี้ การทำงานในระบบเรือนจำนั้นมีข้อได้เปรียบคือ ผู้หญิงจะได้รับการจ่ายเงินปันผล ในขณะที่การฝึกอาชีพจะไม่มีคำตอบแทน แต่กระนั้น ผู้หญิงส่วนมากที่ได้ทำงานในระบบเรือนจำเล่าว่า พวกเขาได้รับคำตอบแทนเพียงน้อยนิด เกินกว่าที่จะเก็บออมสำหรับการกลับสู่สังคม ถึงแม้คำตอบแทนจะมีเพียงเล็กน้อย แต่การมีเงินเพื่อใช้สอยในเรือนจำก็ทำให้ชีวิตในเรือนจำสะดวกสบายมากขึ้น สำหรับผู้หญิงบางรายนั้น พวกเขาสามารถเก็บออมเงินได้ และพวกเขากล่าวว่าการมีเงินสำรองในส่วนนี้จะช่วยเหลือพวกเขาได้เมื่อได้รับการปล่อยตัว ผู้หญิงบางรายทำงานนอกกระบอก เช่น งานรับใช้ต่าง ๆ (เช่น ชักรีด) ให้กับผู้ต้องจำคนอื่น ๆ เพื่อแลกกับคำตอบแทน ซึ่งคำตอบแทนอาจอยู่ในรูปของเงิน แต่โดยมากแล้วมักจะเป็นการตอบแทนโดยสิ่งของ เช่น อาหาร และเครื่องอาบน้ำ สาเหตุที่ผู้หญิงต้องทำงานนอกกระบอกเนื่องจากไม่มีตำแหน่งว่างสำหรับการทำงานในระบบ และ/หรือ ครอบครัวไม่สามารถให้การสนับสนุนทางการเงินกับพวกเขาได้ เนื่องจากความห่างเหิน และ/หรือ ภาวะยากจน

โดยทั่วไปแล้ว ผู้หญิงมีมุมมองในเชิงบวกเกี่ยวกับโครงการฝึกอาชีพ/การศึกษา และการมีส่วนร่วมในการทำงานในระบบซึ่งได้รับคำตอบแทน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้เป็นการลดความเจ็บปวดจากการจำคุก การหากิจกรรมให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นการฝึกฝนอาชีพ/การศึกษา และ/หรือ การทำงาน ทำให้วันเวลาผ่านไปเร็วขึ้น ลดความเบื่อหน่าย ความฟุ้งซ่าน และความเครียด และยังเพิ่มโอกาสให้ผู้หญิงได้เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ด้วย การมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพ/การศึกษา (เช่นเดียวกับโครงการอื่น ๆ) ทำให้ผู้ต้องจำได้รับการจัดประเภทผู้ต้องจำใหม่ และนำไปสู่การลดโทษจำคุก อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่เรือนจำและผู้หญิงบางส่วนยังคงมีความกังวลว่า ทักษะอาชีพที่ได้เรียนรู้ในเรือนจำจะสามารถนำไปใช้นอกเรือนจำได้หรือไม่ นอกจากนี้ ผู้หญิงยังแสดงความกังวลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าถึงการฝึกทักษะและการจ้างงานในระบบ เนื่องจากการเข้าถึงโครงการดังกล่าวขึ้นอยู่กับประเภทของผู้ต้องจำและระยะเวลาการจำคุก เช่นเดียวกับการเข้าเยี่ยมแบบเปิด และการเขียนจดหมาย นอกจากนี้ ตำแหน่งงานสำหรับการทำงานในระบบและการฝึกฝนอาชีพนั้นมีจำกัด ซึ่งแน่นอนว่าเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากปัญหาผู้ต้องจำล้นเรือนจำ หากพิจารณาเรื่องโอกาสในการจ้างงาน สิ่งที่ผู้หญิงต้องการมากที่สุด คือ โครงการหรือกลไกที่ให้ความช่วยเหลือที่จะเชื่อมพวกเขาเข้ากับโอกาสในการจ้างงานหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว

3. โครงการเพื่อบำบัดการใช้สารเสพติด

ผู้หญิงที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ส่วนมารายงานว่า ตนมีปัญหาเรื่องการใช้ยาเสพติด และ/หรือ แอลกอฮอล์ ณ ช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต แต่มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เคยขอรับหรือได้รับการบำบัดรักษา มีผู้หญิงเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่ได้เข้าร่วมโครงการบำบัดการใช้สารเสพติดในระหว่างการจำคุกในปัจจุบัน ซึ่งในแต่ละเรือนจำก็มีลักษณะแตกต่างกันไป

เรือนจำสองแห่งมีโครงการชุมชนบำบัด (Therapeutic Community หรือ TC) ซึ่งโครงการดังกล่าวมุ่งเน้นการดำเนินงานกับผู้หญิงที่มีประวัติการใช้ยาเสพติด และเป็นการให้การบำบัดอย่างจริงจังเป็นระยะเวลาสี่เดือน ทุกคนที่ได้เข้าร่วมโครงการชุมชนบำบัดล้วนมีความรู้สึกเชิงบวกกับโครงการดังกล่าว ผู้หญิงที่เข้าร่วมโครงการอธิบายว่า โครงการได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ผลักดันการมีส่วนร่วมให้การสนับสนุน รักษา สร้างแรงบันดาลใจ และมีประโยชน์ต่อการวางแผนเพื่อการปล่อยตัว โครงการชุมชนบำบัดส่งเสริมให้ผู้หญิงอยากมีชีวิตที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและกระตุ้นให้พวกเธอหยุดใช้ยาเสพติด นอกจากนี้ ยังมีโครงการระยะสั้นเพื่อบำบัดการใช้ยาเสพติด เช่น ในเรือนจำแห่งหนึ่งมีการจัดทำ “โครงการบำบัดการใช้ยาเสพติดสำหรับผู้ติดยาเสพติด” ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 60 ชั่วโมง เป็นเวลาสิบสองวัน ในเรือนจำอีกแห่งหนึ่ง ผู้เข้าร่วมได้อธิบายว่า ตนได้เข้าร่วม “โครงการหลักสูตรการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (BMC – Behaviour Modification Curriculum)” ซึ่งเป็นโครงการบำบัดสำหรับผู้ติดยาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย โครงการ BMC มีระยะเวลาโครงการ 60 ชั่วโมง สิบสองวันเช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมวิจัยได้หยิบยกปัญหาเรื่องการกลับสู่สภาพแวดล้อมที่มีการใช้ยาเสพติด และความต้องการมุ่งมั่นเพื่อเผชิญกับความท้าทายนี้ การจินตนาการถึงชีวิตที่ปราศจากยาเสพติดนอกเรือนจำอาจจะเป็นสิ่งที่ยากแต่ท้าทาย แม้ว่าผู้หญิงทุกคนจะแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง ที่จะเลิกใช้ยาเสพติด แต่ชีวิตนอกเรือนจำอาจทำให้ความพยายามดังกล่าวต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ

4. การถูกทำร้าย สุขภาพจิต และการเยียวยาบาดแผลทางจิตใจ

โครงการในเรือนจำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรับมือกับประวัติการถูกทำร้าย ภาวะสุขภาพจิต และบาดแผลทางจิตใจนั้นมีความจำเป็นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้หญิงและช่วยพวกเธอในการกลับสู่สังคม เรือนจำเองได้ตระหนักถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ คำบอกเล่าของผู้เข้าร่วมโครงการชุมชนบำบัด (TC) และ โครงการหลักสูตรการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (BMC) เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความสำคัญของการจัดทำโครงการลักษณะดังกล่าว และโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยยังให้การสนับสนุนด้านสุขภาพจิตของผู้ต้องขังอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการที่จะจูงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งศูนย์แฮปปี้เซ็นเตอร์ (Happy Centre) ขึ้นในเรือนจำทุกแห่ง ซึ่งศูนย์ดังกล่าวเป็นสถานที่เพื่อให้ผู้หญิงได้เยียวยาบาดแผลทางจิตใจ และนอกเหนือจากศูนย์แฮปปี้เซ็นเตอร์ ทุกเรือนจำยังมีบริการที่ปรึกษา/การช่วยเหลือด้านจิตวิทยาแบบตัวต่อตัวแก่ผู้ต้องขังหญิงด้วย และมีผู้หญิงรายหนึ่งกล่าวว่าเธอได้รับความช่วยเหลือด้านจิตวิทยาผ่านโครงการศิลปะบำบัด เมื่อถามผู้หญิงว่าเรือนจำสามารถปรับปรุงสิ่งใดได้บ้างเพื่อช่วยเหลือการกลับสู่สังคม มีผู้เข้าร่วมสองถึงสามรายที่ระบุถึงความต้องการความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตที่เฉพาะเจาะจงมากกว่านี้ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยมองว่าการรับมือโดยตรงกับประสบการณ์การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของผู้หญิงยังคงไม่เพียงพอ มีผู้เข้าร่วมเพียงรายเดียวที่ระบุว่าตนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ทั้งที่ปัญหาดังกล่าว และปัญหาการถูกทำร้ายในวัยเด็กเป็นสาเหตุหลักของการมาเยือนบนเส้นทางสู่เรือนจำของตัวเอง และเพื่อนผู้ต้องขังหญิงรายอื่น ๆ

5. ศาสนา การออกกำลังกาย และกีฬา

ศาสนา การออกกำลังกาย/กีฬาเป็นกิจกรรมที่สามารถลดความเจ็บปวดจากการจำคุกได้ เช่นเดียวกับการฝึกอาชีพการทำงาน และโครงการในเรือนจำอื่น ๆ โครงการเหล่านี้ทำให้ผู้ต้องขังมีกิจกรรม ช่วยบรรเทาความตึงเครียด และปรับปรุงความเป็นอยู่ด้านสุขภาพจิตให้ดีขึ้น ผู้เข้าร่วมหลายรายมองว่าโครงการด้านศาสนาสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ เป็นโอกาสให้พวกเธอได้เรียนรู้สามารถกำหนดความนึกคิดและมีจิตใจที่สงบมากขึ้น ซึ่งมีประโยชน์ไม่เพียงแต่ระหว่างที่อยู่ในเรือนจำแต่รวมถึงภายหลังการปล่อยตัวด้วย

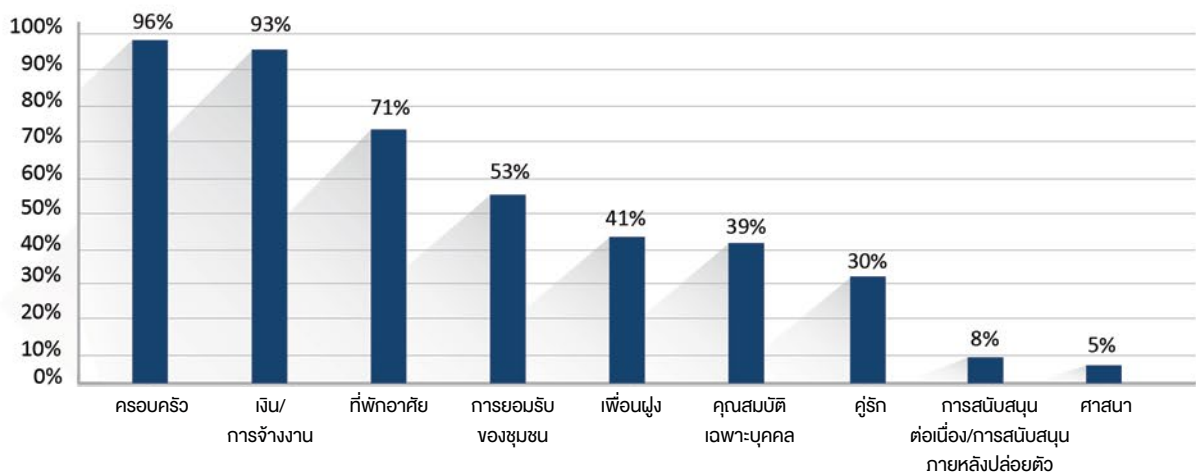
ความคาดหวังและประสบการณ์ในการกลับคืนสู่สังคม

เส้นทางสู่เรือนจำและประสบการณ์ของการจำคุกนั้นย่อมมีความเกี่ยวข้องกับการกลับคืนสู่สังคม ผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้นี้มีความต้องการจำเป็นที่หลากหลายและแตกต่างกัน ลักษณะที่เฉพาะเจาะจงของความจำเป็นและความเป็นมาของผู้หญิงแต่ละคนทำให้พวกเขามาเดินอยู่บนเส้นทางสู่เรือนจำ และมีผลต่อประสบการณ์ในการจำคุก และความต้องการการบำบัดฟื้นฟูก่อนการกลับคืนสู่สังคม

(1) ความต้องการและความท้าทายในการกลับคืนสู่สังคม

ภาพรวมทั่วไปของความต้องการและความท้าทายในการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิงได้แสดงไว้ตามแผนภาพที่ 5 ด้านล่าง โดยรวมแล้ว ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เน้นย้ำว่า ครอบครัว เงิน/การจ้างงาน และสถานที่พักอาศัยเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดในการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิง การยอมรับโดยชุมชน มีตรภาพ คู่รัก และคุณสมบัติส่วนตัวของแต่ละคน (เช่น ความอดทนและแรงกระตุ้นในการเปลี่ยนแปลงตัวเอง) ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน ผู้หญิงบางรายกล่าวว่าการสนับสนุนต่อเนื่อง/การสนับสนุนภายหลังปล่อยตัว และศาสนาก็มีความสำคัญ

แผนภาพที่ 5: ความต้องการและความท้าทายในการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิง

สิ่งที่สำคัญคือ ต้องทำความเข้าใจว่าความจำเป็นและความท้าทายในการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิงนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น การสานสัมพันธ์กับครอบครัวที่ดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้นเป็นเรื่องที่ดี ในขณะที่การสานสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวที่ใช้/ค้ายาเสพติดย่อมเป็นอุปสรรคในการกลับคืนสู่สังคม เช่นเดียวกับ การสร้างรายได้ที่มั่นคงอาจเป็นการเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการกลับคืนสู่สังคม ในขณะที่ การไม่สามารถสร้างความมั่นคงทางการเงินย่อมเป็นอุปสรรคต่อการกลับคืนสู่สังคม

1. เงิน/การจ้างงาน

การเป็นคนขายของทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นในการสนับสนุนครอบครัวด้านการเงินมักเป็นเหตุผลหลักที่ผู้หญิงกระทำความผิดเรือนจำได้ใช้ความพยายามต่างๆ เพื่อสร้างทักษะ และ/หรือ ให้การสนับสนุนแก่ผู้ต้องขังหญิงเพื่อให้พวกเขาสามารถหาเลี้ยงชีพได้หลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว แม้จะมีข้อกังขาว่าทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ในเรือนจำสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ นอกจากนี้ ผู้หญิงมักจะเผชิญปัญหาที่พวกเขาได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำโดยไม่มีเงินเก็บ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า เงินเป็นผลที่เป็นคำตอบแทนการทำงานในเรือนจำ (สำหรับผู้ที่มีความสัมพันธ์ในการทำงานในระบบเรือนจำ) นั้นมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในขณะเดียวกัน การถูกตีตราว่าเป็นบุคคลที่เคยรับโทษจำคุกก็สร้างความท้าทายต่อความมั่นคงทางการเงินหลังการปล่อยตัวเช่นกัน สำหรับเจ้าหน้าที่เรือนจำ ความสามารถของผู้หญิงในการหาเลี้ยงชีพนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการกลับคืนสู่สังคม ผู้หญิงที่รับโทษจำคุกกล่าวว่า ความไม่มั่นคงทางการเงินภายหลังการปล่อยตัวเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้พวกเขากลับมากระทำความผิดซ้ำ จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วพบว่า ความไม่มั่นคงทางการเงินเป็นความท้าทายหลักในการดำเนินชีวิต

2. ครอบครัว

การรักษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวในระหว่างที่จำคุกนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ดังที่ปรากฏว่า ผู้หญิงที่ใกล้จะออกจากเรือนจำเกือบทุกรายเน้นย้ำว่าครอบครัวเป็นศูนย์กลางในการกลับสู่สังคม ระหว่างการสัมภาษณ์ก่อนการปล่อยตัว ผู้หญิงหลายรายกล่าวถึงครอบครัวว่า ครอบครัวให้ความรัก กำลังใจ ความเข้าใจ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นความแข็งแกร่ง ทำให้พวกเขามีจุดมุ่งหมาย รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่ง และครอบครัวเป็นความรับผิดชอบของพวกเขา ผู้หญิงบางรายกล่าวว่าความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัวทำให้เธอมีเป้าหมายหลังจากได้รับการปล่อยตัว และครอบครัวยังเป็นแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึกว่าชีวิตมีจุดมุ่งหมายและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ก่อนการปล่อยตัว ผู้หญิงมักจะระบุว่าครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งมารดา ปู่ย่าตายาย และลูก ๆ นั้นเป็นแรงบันดาลใจให้พวกเขายึดใจเสียสละ และหยุดกระทำความผิด นอกเหนือจากการเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจแล้ว ผู้หญิงยังมองว่าครอบครัวมีความสำคัญอย่างมากในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการกลับคืนสู่สังคม ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนทางการเงิน ที่อยู่อาศัย และโอกาสในการจ้างงาน

ระหว่างการสัมภาษณ์กับผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว พวกเธอมีความรู้สึกคล้ายคลึงกันว่า ครอบครัวเป็นศูนย์กลางในการมีสุขภาพจิตที่ดีของผู้หญิง ในทางกลับกัน ผู้หญิงเห็นว่าโอกาสในการกลับสู่สังคมโดยประสบความสำเร็จนั้นจะลดลงสำหรับผู้หญิงที่ครอบครัวห่างเหินและไม่ปกติ สำหรับผู้หญิงบางราย การกลับคืนสู่ครอบครัวหลังการปล่อยตัวนั้นหมายถึงการต้องรับมือกับปัญหาเดิม ๆ ที่ทำให้พวกเธอมาอยู่ในเรือนจำตั้งแต่แรก ซึ่งรวมถึงปัญหาที่คาบเกี่ยวระหว่างการเป็นคนขายของทางเศรษฐกิจ และหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลครอบครัว รวมถึงการกลับคืนสู่ครอบครัวที่ใช้สารเสพติดอย่างหนัก/กระทำความผิดฐานยาเสพติด

3. ที่พักอาศัย

สำหรับผู้หญิงที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ การหา “ที่อยู่” หลังออกจากเรือนจำนั้นเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานในการกลับคืนสู่สังคม สำหรับผู้หญิงส่วนมาก แผนการกลับคืนสู่สังคมคือการกลับไปอยู่กับครอบครัว มีเพียงไม่กี่รายที่ระบุว่าจะไปอาศัยอยู่กับคนรัก หรือสมาชิกในครอบครัวเพศชาย ผู้หญิงหลายรายกล่าวว่าไปอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องผู้หญิงภายหลังการปล่อยตัว เช่น มารดา ย่าหรือยาย ย่าทวด หรือยายทวด พี่สาวน้องสาว ป้า/น้า ลูกพี่ลูกน้อง หรือลูกสาวที่บรรลุนิติภาวะแล้ว อย่างไรก็ตาม การกลับบ้านอาจหมายถึงการกลับสู่ชีวิตในบริบทเดิม ที่ครอบครัวมีการใช้/กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการกระทำความผิดและการจำคุกซ้ำ ผู้หญิงที่ต้องโทษจำคุกได้สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำของตนว่า ที่พักอาศัยหลังการปล่อยตัวก็มีความสำคัญต่อการกระทำความผิดซ้ำเช่นกัน

4. คู่รัก

การที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดและบาดแผลทางจิตใจจากเหตุการณ์ดังกล่าวมีส่วนทำให้ผู้หญิงต้องเข้าสู่เรือนจำ ดังนั้น จึงไม่น่าแปลกใจนักที่คู่รักซึ่งใช้ความรุนแรง และกระทำความผิดทางอาญาจะสร้างความยากลำบากให้กับผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำ ผู้ชายที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงอาจทำให้การกลับคืนสู่สังคมนั้นเป็นอันตรายต่อตัวผู้หญิงเอง หรือแม้ว่าคู่รักอาจจะไม่ได้มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงอย่างเปิดเผย แต่ความสัมพันธ์อันตึงเครียดที่อีกฝ่ายหนึ่งใช้คำยาสาพหิต อาจทำให้ผู้หญิงที่เคยต้องโทษจำคุกต้องกลับเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง

อีกปัญหาที่พบได้หลังจากที่ผู้หญิงได้รับการปล่อยตัวคือ การที่คู่รักของตนมีชู้ ซึ่งสร้างความเจ็บปวดให้กับผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวอย่างมาก ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น ผู้หญิงได้กล่าวถึงการนอกใจในความสัมพันธ์ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พวกเธอมาอยู่ในเรือนจำ ในสถานการณ์เช่นนี้ การทำลายสายสัมพันธ์ใกล้ชิดโดยสามี/แฟนหนุ่มที่นอกใจนั้นเป็นปัญหาที่พบได้บ่อย และผู้หญิงจะเริ่มหันมาพึ่งยาเสพติดเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดทางจิตใจที่เกิดขึ้น ข้อมูลที่ชัดเจนจากรื่องราวที่ผู้เข้าร่วมบอกเล่าและจากการสัมภาษณ์กลุ่มย่อยกับเจ้าหน้าที่เรือนจำ ได้แก่ สามี/แฟนหนุ่มนั้นมีแนวโน้มที่จะสร้างความเสียหายมากกว่าที่จะให้การสนับสนุน ซึ่งตรงกันข้ามกับการสนับสนุนจากครอบครัว การที่ผู้หญิงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ชายที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง นอกใจ และใช้ยาเสพติด หลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวนั้นเท่ากับว่าพวกเธอต้องเผชิญกับปัญหาเดิมซ้ำ ๆ ที่ทำให้พวกเธอเข้าสู่เรือนจำตั้งแต่แรก

5. มิตรภาพ

มิตรภาพนั้นเปรียบเสมือนดาบสองคมในการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัว มิตรภาพอาจเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจและทางพฤติกรรม แต่ในบางกรณีก็อาจจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้หญิงกระทำความผิดซ้ำได้เช่นกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนฝูงอาจมีลักษณะบั่นทอนมากกว่าส่งเสริมความมุ่งมั่นในการกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิง เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก เพียงแต่อาจจะไม่ชัดเจนเท่าการคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงเข้าสู่เรือนจำในครั้งแรก การกลับไปคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดย่อมทำให้ผู้หญิงต้องกลับเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง

6. การยอมรับโดยชุมชน

การวิจัยครั้งก่อนแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงต้องการรู้สึกว่าคุณได้รับการยอมรับกลับสู่สังคมเมื่อพวกเธอออกจากเรือนจำ อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้แสดงถึงความกังวลว่า ตนจะต้องเผชิญกับการตีตราจากสังคมตั้งแต่ก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัว ซึ่งการตีตราจากสังคมส่งผลกระทบต่อ การกลับคืนสู่สังคมของผู้หญิงในหลายด้านด้วยกัน นายจ้างอาจจะระแวงในการจ้างงานอดีตผู้ต้องขัง ประการที่สองคือ ความยากลำบากในการหาที่อยู่อาศัย ความมั่นคงทางการเงินและที่พักอาศัยต่างมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จในการกลับคืนสู่สังคม และมุมมองแง่ลบจากการโดนตีตราว่าเป็นอดีตผู้ต้องขังย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งสองปัจจัยดังกล่าว นอกจากนี้ การตีตราจะสร้างความตึงเครียดทางจิตใจ ทำให้ผู้หญิงหลีกเลี่ยงการเข้าสังคม และกลับไปใช้ยาเสพติด/การกระทำความผิดซ้ำ ผู้หญิงบางรายแสดงออกว่าตนตระหนักถึงการตีตราที่อาจต้องเผชิญ แต่พวกเขารู้สึกว่าการสนับสนุนจากครอบครัวสามารถเป็นเกราะคุ้มกันผลกระทบทางลบต่าง ๆ ได้

7. ความตึงเครียดทางจิตใจ บาดแผลทางจิตใจ และการใช้ยาเสพติด

ผู้หญิงหลาย ๆ คนมีภูมิหลังเคยเป็นเหยื่อความรุนแรง อยู่ในครอบครัวหรือความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่มีลักษณะไม่ปกติ เต็มไปด้วยความรุนแรง การมีประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้าย และบาดแผลทางจิตใจ อย่างไรก็ตาม มีผู้หญิงเพียงไม่กี่รายเท่านั้นที่ขอรับหรือได้รับความช่วยเหลือในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของตน แม้ว่าเรือนจำได้ดำเนินการมากมายเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดจากการจำคุก แต่ผู้หญิงยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ดังนั้น สำหรับผู้หญิงบางส่วน จินตนาการ และ/หรือ ความเป็นจริงเกี่ยวกับการกลับ

ผู้สังคมยังทำให้พวกเขารู้สึกเป็นทุกข์มากขึ้น ซึ่งทำให้พวกเขามองหาทางจิตใจและรู้สึกท้อแท้ นอกจากนี้ ความตึงเครียดทางจิตใจ บาดแผลทางจิตใจ และการใช้สารเสพติดเป็นอีกหนึ่งความท้าทายในการกลับคืนสู่สังคมที่อาจจะไม่ได้รับการกล่าวถึงอย่างชัดเจน

(2) ความสำเร็จในการกลับสู่สังคม

ความต้องการของผู้หญิงก่อนการปล่อยตัวจากเรือนจำเป็นสิ่งที่สะท้อนว่าผู้หญิงมองความสำเร็จของการกลับสู่สังคมไว้อย่างไร นอกเหนือจากการไม่ใช้ยาเสพติดและไม่กระทำความผิดซ้ำแล้ว ปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ยังเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความสำเร็จของผู้หญิงก่อนที่พวกเขาจะกลับสู่ชุมชน: ก) การมีความมั่นคงทางการเงิน ข) การฟื้นฟูความสัมพันธ์กับครอบครัว ค) การมีที่พักอาศัยที่เรียกว่าบ้าน ง) การอยู่ห่างจากสังคมที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จ) การแยกตัวออกจากความสัมพันธ์ใกล้ชิด และกลุ่มเพื่อนฝูงที่สร้างปัญหา ฉ) การยังคงยืนหยัดอย่างเข้มแข็งไม่จำเป็นต้องเผชิญกับความท้าทายใด ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำความผิดซ้ำและผู้หญิงที่พ้นโทษแล้วแสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้จริง เมื่อถามว่าพวกเขามองอุปสรรคเป้าหมายใดบ้างภายหลังการปล่อยตัว พวกเขาพูดถึงการมีงานทำที่สอดคล้องกฎหมาย การออกจากความสัมพันธ์ที่ไม่ปกติ การได้สานสัมพันธ์กับครอบครัว การหลีกเลี่ยงการกลับไปค้ายาเสพติด การหยุดหรือลดการใช้ยาเสพติด และการมีจิตใจที่เข้มแข็ง

การสัมภาษณ์ผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวและกลับสู่ชุมชนแล้วแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการไม่กลับไปใช้ยาเสพติด การได้กลับเข้าสู่ครอบครัวอีกครั้ง การมีงานทำ และการอยู่ห่างจากผู้คนและสภาพแวดล้อมที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีผู้หญิงเพียงหนึ่งรายที่กล่าวถึงการติดต่อกับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งทำให้เธอกลับไปใช้ยาเสพติดอีกครั้ง แต่เธอได้กล่าวว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น “เพียงครั้งเดียว” มีผู้หญิงเพียงรายเดียวเท่านั้นที่ยังคงว่างงาน เนื่องจากเธอต้อง “ดูแลลูก” ในขณะที่ผู้หญิงคนอื่น ๆ สามารถหางานทำได้ และทุกคนสามารถอยู่ห่างจากสิ่งที่พวกเขารู้สึกว่าเป็น “สิ่งที่ไม่ดี”

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จำนวนผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญตั้งแต่ช่วง ปีพ.ศ. 2533 ซึ่งการเพิ่มขึ้นนี้สืบเนื่องมาจากกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด นโยบาย และแนวปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มุ่งเน้นการลงโทษซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้หญิงอย่างรุนแรงมากกว่า จากประชากรผู้ต้องขังหญิงทั้งหมดในประเทศไทย ผู้หญิงที่เป็นผู้กระทำความผิดฐานยาเสพติดมีสัดส่วนสูงกว่าเมื่อเทียบกับประชากรผู้ต้องขังชาย ในปัจจุบัน ผู้ต้องขังหญิงร้อยละ 84 ในประเทศไทยกำลัง “รับโทษ” ในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เทียบกับร้อยละ 79 ของประชากรผู้ต้องขังชาย เมื่อจำนวนผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยสูงขึ้น จำนวนผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวและกลับคืนสู่สังคมย่อมสูงขึ้นเช่นกัน ดังนั้น หนึ่งในความท้าทายที่สังคมไทยต้องเผชิญคือ ความสำเร็จในการกลับคืนสู่สังคมของอดีตผู้ต้องขังหญิงที่มีจำนวนมากขึ้น ผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำในประเทศไทยส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่ได้รับโทษจำคุกจากความผิดฐานยาเสพติด และงานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจความจำเป็น ความท้าทาย และความสำเร็จในการกลับคืนสู่สังคมไทยของผู้หญิงที่เป็นผู้กระทำความผิด/ได้รับโทษในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านการสัมภาษณ์ผู้หญิง (ทั้งที่กำลังจำคุก และที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว) และเจ้าหน้าที่เรือนจำผู้มีหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือในเรือนจำ ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยนี้ สามารถสรุปข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ 1: กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดและนโยบายการพิพากษาลงโทษควรคำนึงถึงพฤติการณ์ของผู้หญิงที่เป็นผู้กระทำความผิด และเส้นทางที่นำพวกเธอมาสู่การกระทำความผิดด้วย รวมถึงผลกระทบของการจำคุกที่มีต่อผู้หญิงและครอบครัวของพวกเธอ ควรต้องมีการพิจารณาการกำหนดและการบังคับใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังที่ตอบสนองต่อเพศภาวะ ซึ่งจะช่วยลดการตีตราที่เกิดขึ้นจากการจำคุก

ข้อเสนอแนะที่ 2: ในขณะเดียวกัน เมื่อคำนึงถึงการให้ความสำคัญกับการวางแผนและการสนับสนุนต่อเนื่องเพื่อการกลับคืนสู่สังคม เห็นว่าควรเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรบุคคลจากรัฐให้กับศูนย์แรกรับและหน่วยงานเฉพาะอื่น ๆ ในถิ่นทาสถานหญิงที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้หญิงในการกลับคืนสู่สังคม ซึ่งการดำเนินการนี้จะเพิ่มศักยภาพในการวางแผนการกลับคืนสู่สังคมเฉพาะบุคคล และการให้การสนับสนุนต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะที่ 3: ไม่ควรจำกัดการเข้าถึงโครงการฝึกอาชีพ/โปรแกรมการศึกษา และงานที่ได้รับค่าตอบแทนตามประเภทของการรับโทษ ระยะเวลาการจำคุก อายุ และ/หรือ การตั้งครรภ์

ข้อเสนอแนะที่ 4: การเข้าเยี่ยมแบบเปิดและการโทรผ่านวิดีโอด้วยแอปพลิเคชัน LINE ไม่ควรถูกจำกัดตามประเภทของผู้ต้องขัง และ/หรือ ระยะเวลาการจำคุก เพื่อสนับสนุนการแก้ไขฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคม และผู้ต้องขังหญิงควรได้รับการอนุญาตให้สามารถติดต่อกับครอบครัวได้มากขึ้นเมื่อใกล้ถึงเวลาปล่อยตัว

ข้อเสนอแนะที่ 5: ควรมีความพยายามในการเพิ่มการใช้การโทรผ่านวิดีโอ LINE รวมถึงโทรศัพท์สำหรับผู้หญิงที่ทำการติดต่อกับครอบครัวและบุคคลอื่นเป็นที่รัก เนื่องจากระยะทางที่ห่างไกลและภาวะยากจน

ข้อเสนอแนะที่ 6: ควรพิจารณาพัฒนาความร่วมมือระหว่างเรือนจำกับหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ และบริษัทเอกชนต่าง ๆ โดยความร่วมมือดังกล่าวอาจเป็นไปเพื่อจัดหางานให้กับผู้หญิงภายหลังการปล่อยตัว และเพื่อการจัดทำโครงการฝึกฝนอาชีพ/การทำงานภายในเรือนจำที่สอดคล้องกับคุณสมบัติการจ้างงานในชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 7: ควรพิจารณาปรับปรุงนโยบายและแนวปฏิบัติด้านราชทัณฑ์เพื่ออนุญาตการปล่อยตัวรายวัน เพื่อให้ผู้หญิงที่ใกล้จะได้รับ การปล่อยตัวสามารถเข้าร่วมในโครงการการทำงานภายในชุมชนระหว่างชั่วโมงการทำงานปกติ

ข้อเสนอแนะที่ 8: ควรมีการคัดเลือกและออกแบบโครงการทำงานและฝึกฝนอาชีพในเรือนจำ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างทักษะที่มีประโยชน์ให้กับผู้หญิง โดยสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของตลาด และประเภทของงานที่ผู้หญิงมีโอกาสได้รับการว่าจ้าง เพื่อลดการเหลื่อมล้ำด้านเพศภาวะ และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในตลาดการจ้างงาน

ข้อเสนอแนะที่ 9: การให้สินเชื่อสำหรับธุรกิจขนาดเล็กในก้นตึกสถานหญิงบางแห่งควรคงไว้ และควรขยายแผนให้ครอบคลุมก้นตึกสถานหญิงทุกแห่ง เพื่อส่งเสริมการเป็นเจ้านายตัวเองของผู้หญิงหลังจากได้รับการปล่อยตัว

ข้อเสนอแนะที่ 10: เนื่องจากผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จึงควรมีการจัดทำโครงการเพื่อการบำบัดการใช้ยาเสพติด เช่น โครงการชุมชนบำบัด (Therapeutic Community หรือ TC) และ โครงการหลักสูตรการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (BMC – Behaviour Modification Curriculum) ในก้นตึกสถานหญิงทุกแห่ง และผู้หญิงทุกคนที่มีประวัติการใช้สารเสพติด ควรได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวด้วย

ข้อเสนอแนะที่ 11: ก้นตึกสถานหญิงทุกแห่งควรจัดทำโครงการที่มุ่งแก้ปัญหาความเครียดเนื่องระหว่างการตกเป็นเหยื่อความรุนแรง (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ความรุนแรงในครอบครัว) บาดแผลทางจิตใจ และสุขภาพจิต รวมทั้งควรขยายการให้การดูแลด้านสุขภาพจิตเป็นรายบุคคล (เช่น การให้คำปรึกษา)

ข้อเสนอแนะที่ 12: ระบบการสนับสนุนหลังได้รับการปล่อยตัวมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะหลักประกันความสำเร็จของการกลับคืนสู่สังคมของผู้ต้องขังหญิง ควรมีการพิจารณาจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงการอื่น ๆ ในชุมชน เนื่องจากโครงการเหล่านี้จะช่วยให้การสนับสนุนหลังจากปล่อยตัวดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผ่านความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย รวมถึงหน่วยงานของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม

ข้อเสนอแนะที่ 13: กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ควรพิจารณางบประมาณและจัดตั้งเครือข่ายบ้านกึ่งวิถีทั่วประเทศสำหรับผู้หญิงที่ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำที่ไม่สามารถหาที่อยู่อาศัยได้

ข้อเสนอแนะที่ 14: ควรมีโครงการรณรงค์เพื่อการศึกษาของรัฐบาลสำหรับให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไปเกี่ยวกับเส้นทางสู่เรือนจำของผู้หญิง ประสบการณ์การจำคุกของผู้หญิง ความต้องการ ความท้าทาย และเรื่องราวความสำเร็จต่าง ๆ ในการกลับคืนสู่สังคม

